

РОЗДІЛ V

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Бодненко Д.М., доцент кафедри інформаційних технологій і математичних дисциплін Інституту суспільства Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук

МЕРЕЖЕВІ ТЕХНОЛОГІЇ: ВИКОРИСТАННЯ ВЕБІНАРІВ

У статті розглядається застосування комп'ютерних та інтернет-технологій у процесі навчання або роботи за допомогою вебінарів. Проаналізовано переваги використання вебінарів як форми онлайн-навчання під час викладання дисциплін загального циклу. Зроблено спробу довести, що вебінари – це зручна технологія і засіб здійснення едукативного процесу.

Ключові слова: *Інтернет-технології, вебінар, онлайн-навчання, викладання дисциплін.*

В умовах оновлення педагогічної парадигми, виникнення і поширення мережевих технологій, а отже, і збагачення особистісних аспектів підготовки сучасного викладача вищої школи, великого значення набуває трактування поняття професійної компетентності викладача.

Проблемою, яку ми розглядатимемо у цій статті, є вплив інформатизації освіти на вимоги до професійної компетентності викладача вищого навчального закладу.

Питанню інформатизації освіти присвячували свої наукові праці такі вчені, як: В.Ю. Биков, Ю.О. Жук, М.І. Жалдак, Р.С. Гуревич, В.Ф. Шолохович, В.Г. Афанас'єв, Ю.М. Батурін, Д. Белл, Н. Вінер, Л.М. Землянова, М.М. Мазур, А.Д. Урсул, Р.О. Бріен, П. Росс (P. Ross), А. Девід (A. David); інформаційно-комунікаційну компетентність викладача освітлювали Н.В. Морзе та О.М. Спірін

Різноманітні форми онлайн-навчання дають можливість дистанційно отримувати знання з різних напрямів, набувати нових навичок та вмій. Завдяки вебінару стають доступні вузькоспеціалізовані онлайн-

курси і консультації провідних фахівців з географічно віддалених від слухача місць, на що не завжди можна розраховувати у традиційній системі навчання.

Проблема, яку ми розглядатимемо у цій статті, є здобуття навичок у використанні вебінарів під час роботи та навчального процесу, а також аспекти використання вебінару під час викладання як форми спрощення навчального процесу і подальшої зацікавленості учнів. Сьогодні, коли комп'ютерні технології використовуються майже у всіх сферах життя, освіта залишається однією із небагатьох галузей, в якій комп'ютерні технології не посідають належного місця. Завданнями статті є: поняття вебінару, класифікація вебінарів; різновиди проведення вебінару; аспекти використання вебінару під час викладання дисциплін загального циклу.

Перші системи текстового спілкування в режимі реального часу, такі як IRC (Internet Real Chat) з'явилися на самому початку історії Інтернету в кінці 1980-х років. Веб-чати, ПЗ для миттєвого обміну повідомленнями побачили світ у середині 1990-х років. Перша ж повноцінна можливість конференц-зв'язку виникає в кінці 1990-х років, після чого було розроблено безліч інших засобів спілкування в режимі реального часу.

Торговельний знак терміна “webinar” був зареєстрований в 1998 році Еріком Р. Корбі (Eric R. Korb), який згодом був оскаржений в суді й сьогодні належить компанії InterCall [1].

Вебінар — це сучасний мультимедійний інструмент для організації онлайн-навчання та ділового спілкування через Інтернет [1].

Вже саме походження слова вебінар (web + семінар) частково відповідає на запитання «що таке вебінар?», оскільки передає його суть: навчання за допомогою веб-технологій. Ви можете, не виходячи з дому, відвідувати онлайн-курси, взяти участь в онлайн-семінарах або онлайн-тренінгах різної тематики. Завдяки сучасним мультимедіа для учасників вебінару створюється ефект повної присутності — ви отримуєте не тільки нову інформацію, але і можливість прямого спілкування з тренером та колегами по навчанню, а також індивідуальні консультації викладачів і допомогу в складних запитаннях.

Крім online-навчання, за допомогою технології проведення вебінарів можна вибудувати цілу систему віртуальних комунікацій — онлайн-презентації, інтернет-конференції, онлайн-зустрічі. Таким чином можна не тільки оптимізувати процес дистанційної освіти, але й вирішити проблему віддаленого спілкування філій з головним офісом всередині великих корпорацій, менеджерів або служб підтримки з клієнтами і т.д.

Вебінари бувають різних видів і покликані вирішувати різноманітні завдання. Але в будь-якому випадку процес комунікацій відбувається наступним чином: тренер або викладач, розташовується перед своїм комп'ютером і проводить заняття, спілкуючись з аудиторією за допомогою веб-камери, мікрофона і навушників (динаміків), спілкуючись з аудиторією в аудіо-, відеоформаті й чаті. Мультимедійні засоби — майданчики для проведення вебінарів дозволяють демонструвати слайди, графіки, схеми та відеозаписи, завантажувати документи в різних форматах, використовувати «дошку для малювання», проводити опитування. Ведучий вебінару може також «передати мікрофон» учаснику.

Отже, вебінар — це мультимедійний інструмент для організації онлайн-навчання та ділового спілкування з цілою низкою віртуальних комунікацій для оптимізації процесу навчання. Формат вебінару добирється відповідно до поставленої мети.

Класифікація вебінарів. *Вебінари як форма онлайн-навчання: онлайн-курси, онлайн-семінари, онлайн-тренінги.* Різноманітні форми онлайн-навчання дозволяють дистанційно отримувати знання з різних напрямів, набувати нових навичок та вмій. Завдяки вебінару стають доступними вузькоспеціалізовані онлайн-курси і консультації провідних фахівців з географічно віддалених від слухача місць, на що не завжди можна розраховувати у традиційній системі навчання.

Онлайн-тренінги дають слухачам можливість удосконалювати свої особисті або професійні якості, а для тренерів та викладачів — це унікальна можливість звернутися до багатомільйонної аудиторії Інтернету. Кількість слухачів вебінару необмежена — ці заняття можуть відвідати люди з усіх куточків планети. Цікава форма онлайн-тренінгів і для комерційних організацій. Будь-яке підприємство, що має розгалужену мережу філій, стикається з проблемою професійного вдосконалення персоналу на місцях. Онлайн-тренінги дозволяють успішно вирішувати ці завдання, не відриваючи працівників від основної роботи. Вебінари значно скорочують витрати організації на відрядження.

Вебінари як інструмент ділового спілкування: онлайн-наради, онлайн-презентації, онлайн-зустрічі, онлайн-конференції.

Онлайн-презентації. Достовірну і якісну інформацію тепер можна викласти для усієї цільової аудиторії без обмежень у часі й просторі. Онлайн-презентації дозволяють продемонструвати нові товари та послуги, докладно розповісти про їхні особливості, а також отримати від слухачів зворотний зв'язок — у вигляді анкетування, опитувань, безпосереднього спілкування в чаті. Онлайн-презентацію зручно провести на спеціалізованому сервісі, яким є портал, зробити запис вебінару, а

посилання на неї потім використати для подальшої роботи з клієнтською базою.

Онлайн-зустрічі, онлайн-наради, онлайн-конференції. Для компаній, що освоїли технологію організації і проведення вебінарів, цей сервіс стає незамінним засобом вирішення багатьох щоденних завдань: онлайн-зустрічі з обговоренням складних питань у режимі реального часу; онлайн-наради між великою кількістю співробітників, розміщених у різних офісах; вирішення інших комунікаційних завдань всередині великої корпорації. Онлайн-конференції стають зручною формою комунікацій для політичних партій і громадських рухів. Організація контрольованих онлайн-зустрічей є унікальним інструментом у практиці шлюбних агентств.

Отже, сервіс для проведення вебінарів є універсальною площадкою для організації різноманітних форм онлайн-навчання та ділового спілкування.

Різновиди проведення вебінару. *Онлайн-семінар* — різновид веб-конференції, проведення онлайн-зустрічей або презентацій через Інтернет у режимі реального часу. Під час веб-конференції кожен з учасників перебуває біля свого комп'ютера, а зв'язок між ними підтримується через Інтернет за допомогою завантаження програми, встановленої на комп'ютері кожного учасника, або через веб-додаток. В останньому випадку, щоб приєднатися до конференції, потрібно просто ввести URL (адресу сайту) [2].

Веб-конференції (англ. web conferencing) — технології та інструменти для онлайн-зустрічей та спільної роботи в режимі реального часу через Інтернет [3]. Веб-конференції дозволяють проводити онлайн-презентації, спільно працювати з документами і додатками, синхронно переглядати сайти, відеофайли і зображення. При цьому кожен учасник перебуває на своєму робочому місці за комп'ютером.

Веб-конференції, які припускають «одностороннє» мовлення спікера і мінімальний зворотний зв'язок від аудиторії, називають вебінарами.

Онлайн-семінари проводяться на вебінарних майданчиках. *Майданчик вебінарів* — Інтернет-сайт (або портал), призначений для проведення онлайн-заходів (наприклад, <http://quatla.com/>), на якому пояснюватиметься, як ним користуватися.

Для того щоб розпочати проведення вебінару, потрібно знайти вільний майданчик. Вони можуть бути безкоштовними або платними. У даному випадку безкоштовний варіант не завжди буде гіршим за платний. Деякі вільні майданчики мають необхідний функціонал, хоча зазвичай

обмежують ведучого за кількістю учасників. Існують і інші недоліки: відсутність технічної підтримки та перешкоди в трансляції, пов'язані з великою завантаженістю безкоштовних серверів.

Основні функції вебінарів. Створення слайдових презентацій; відео в режимі реального часу; VoIP; веб-тури; запис; Whiteboard; текстовий чат; голосування та опитування; Screen sharing / видалений робочий стіл / спільне використання додатків; спільне використання додатків (application sharing)

Окрім спільного використання додатків (application sharing) та передачі контролю над додатком іншому учаснику конференції, ведучий може надати слово іншому учаснику конференції або передати керівництво над вебінаром.

Отже, недоліками у співпраці з вебінарними майданчиками є: великі черги на платних майданчиках, через які потрібно довго очікувати трансляцію. Безкоштовні майданчики не володіють повним обсягом функцій, але і тих, що є, іноді цілком буває достатньо. Багато функцій може не працювати, що є непередбаченим ускладненням.

Аналізуючи викладений матеріал, можемо дійти таких висновків:

Вебінар — це мультимедійний інструмент для організації онлайн-навчання та ділового спілкування з цілою низкою віртуальних комунікацій для оптимізації процесу навчання. Залежно від поставленої мети можна дібрати найбільш оптимальний формат вебінару.

Сервіс для проведення вебінарів є універсальним майданчиком для організації різноманітних форм онлайн-навчання та ділового спілкування.

Недоліки співпраці з вебінарними майданчиками: великі черги на платних майданчиках; безкоштовні майданчики не володіють повним обсягом функцій.

Отже, можна стверджувати, що вебінари — зручна технологія і засіб здійснення едукативного процесу. За допомогою онлайн-семінарів є можливість навчатися, проводити ділові конференції з будь-якого кутка світу. Має багато можливостей (наприклад, відео- та аудіозв'язок, можливість переглядати малюнки, текстові файли, презентації, графіки). Хоч мовлення під час вебінару є одностороннім, керівник може передати слово будь-кому з учасників конференції. Існує дуже великий вибір серед вебінарних майданчиків. Платний майданчик є не завжди кращим за безкоштовний, оскільки на деяких безкоштовних майданчиках існує достатньо функцій для проведення семінару. Недолік платних майданчиків, на наш погляд, — це великі черги, іноді ви можете прочекати місяць. Зручність полягає в тому, що ви можете зайти на майдан-

чик і обрати будь-який вебінар, в якому надалі зможете взяти участь. Однак варто зазначити, що існують і закриті вебінари, для участі в них необхідний попередній запис, а під час входу необхідно ввести логін і пароль, які вам дадуть ведучі або організатори. Хочемо зауважити, що завдяки вебінару, стають доступними вузькоспеціалізовані онлайн-курси і консультації провідних фахівців з географічно віддалених від слухача місць, на що не завжди можна розраховувати у традиційній системі навчання. Використання вебінарів сприяє всебічному розвитку, залучаючи новітні інформаційно-комунікаційні та психолого-педагогічні технології.

Перспективи подальших наукових розвідок вбачаються в деталізації використання вебінарів для викладання дисциплін природничо-математичного циклу.

ДЖЕРЕЛА

1. Бодненко Д.М. Використання Вебінарів та їх роль в навчальному процесі / Д.М. Бодненко Д.В. Волохова, Д.О. Лебедюк // Проблеми сучасної педагогічної освіти: зб. статей. — Ялта : РВВ КГУ, 2011. — Вип. 32. — Ч. 2. — С. 188–198. — (Сер. «Педагогіка і психологія»).
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи : метод. посіб. для студ. магістратури / С.С. Вітвицька. — К. : Центр навчальної літератури, 2003. — 316 с.
3. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.У. Гончаренко. — 2-ге вид. — К. : Либідь, 1997. — 376 с.
4. Дистанційний навчальний процес : навч. посіб. / за ред. В.Ю. Бикова та В.М. Кухаренка. — К. : Міленіум, 2005. — 292 с.
5. Орел А.М. Тьютор с разных точек зрения [Электронный ресурс] / А.М. Орел // Информационный бюллетень по курсу BZR654 (март 2010). — Режим доступа : http://www.ou-link.ru/654/bulletin_654_8/tutor-3.htm

В статье рассматривается использование компьютерных и интернет-технологий в процессе обучения или работы с помощью вебинаров. Проанализированы преимущества использования вебинаров как формы онлайн-обучения при преподавании дисциплин общего цикла. Предпринята попытка доказать, что вебинары — это удобная технология и средство осуществления эдукционного процесса.

Ключевые слова: интернет-технологии, вебинар, онлайн-обучение, преподавание дисциплин.

This article presents the use of computer and Internet technologies in the process of studying or working through webinars. It is analyzed advantages of the use of webinars as a form of online education during the teaching of general subjects. It is made an attempt to prove that webinars are convenient technology and means of implementation of the education process.

Key words: *Internet technologies, webinar, online education, teaching subjects.*

*Купрій Т.Г., доцент кафедри філософії Інституту суспільства
Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат історичних наук*

ЕСЕ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ МЕТОД ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ ПІД ЧАС ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

У статті розглядаються традиційні види критеріїв оцінювання ефективності знань, умінь і навичок державних службовців та змістовні підходи професіоналізму державної служби. Аналізуються інноваційні методики (есе) оцінювання рівня відповідності професійно кваліфікаційним вимогам державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування в Україні. Надаються рекомендації щодо вдосконалення процедури оцінювання професійних якостей.

Ключові слова: *оцінювання, державний службовець, професійні компетенції, есе.*

Актуальність. Упровадження новітніх технологій навчання, що ґрунтуються на нових підходах подання та засвоєння практичної інформації, потребує сучасних методів їх вимірювання й оцінювання. Пошук досконалих методів визначення рівня навчальних досягнень слухачів курсів підвищення кваліфікації сфери державного управління на сучасному етапі розвитку інформаційних технологій набуває надзвичайної актуальності, оскільки об'єктивізація процесу вимірювання, забезпечуючи зворотний зв'язок, дає можливість координувати цей педагогічний розвиток.